Dünyanın Tektonik Oluşumu, Jeolojik Zamanlar ve Kayaçlar

1. Dünya'nın iç yapısı hakkında doğrudan gözlem yapmak mümkün değildir. Bilim insanları Dünya'nın iç yapısı hakkında bilgi sahibi olabilmek için çeşitli yöntem ve teknikler kullanmıştır. Bu yöntem ve tekniklerle elde ettikleri bulgular sonucunda Dünya'nın iç yapısını yer kabuğu, manto ve çekirdek olmak üzere üç ana katmana ayırmışlardır.

Bu yöntem ve teknikler arasında;

I. Deprem dalgalarının incelenmesi
II. Kayaçların incelenmesi
III. Volkanik faaliyetler sırasında yüzeye çıkan maddelerin incelenmesi

verilenlerden hangileri gösterilebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

2. Yer kabuğunu oluşturan bütün kayaçların kökeni magmadır. Magmanın soğumasıyla ilk önce magmatik kayaçlar oluşur. Magmatik kayaçların çözünmesi ve ayrışması sonucu farklı boyuttaki materyallerin çukur alanlarda üst üste tortulanmasıyla tortul kayaçlar oluşur. Magmatik ve tortul kayaçların yüksek sıcaklık ve basınç altında mineral ve yapılarının değişmesiyle de başkalaşım kayaçları meydana gelir. Oluşan bu kayaçlar, levha hareketlerinin etkisiyle tekrar magmaya karışabilir.

Buna göre

I. Kayaç oluşumu döngü şeklindedir.
II. Başkalaşım kayaçları tortul ve magmatik kayaçların değişime uğramasıyla oluşur.
III. Tortul kayaçlar içerisinde fosil bulunabilir.

ifadelerden hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

3. Aşağıdakilerden hangisi dış püskürük kayaçlara örnek olarak gösterilebilir?

A) Granit B) Bazalt C) Gnays D) Kalker E) Çakıltaşı

4. Aşağıdakilerden hangisi Kuvaterner'de meydana gelen olaylar arasında gösterilemez?

A) Ege Denizi oluşmuştur.
B) İlk insan ortaya çıkmıştır.
C) Atlas Okyanusu oluşmuştur.
D) İklim değişiklikleri yaşanmıştır.
E) İstanbul ve Çanakkale boğazları oluşmuştur.

5.
- Deprem
- Volkanizma
- Kıtaların kayması

Verilen olayların meydana gelmesindeki temel etken aşağıdakilerin hangisidir?

A) Magma kütlesinin manto tabakası içerisinde konveksiyonel yönde hareket etmesi
B) Magmanın yapısında birden fazla mineralin bulunması
C) Yerin katmanları arasında yoğunluk farkının bulunması
D) Levhaların ağırlıklarının zaman içerisinde değişmesi
E) Kara ve denizlerin yarım kürelere farklı dağılması

6. Yerkabuğu ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Manto üzerinde hareket etmektedir.
B) Levha denilen parçalardan oluşmaktadır.
C) Kimyasal yönden homojen bir özellik gösterir.
D) Magma kütlesinin katılaşması sonucu oluşmuştur.
E) Kalınlığı okyanus ve karalar üzerinde farklılık gösterir.

MEB 2018 - 2019 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Dünyanın Tektonik Oluşumu, Jeolojik Zamanlar ve Kayaçlar

7. Alfred Wegener'in teorisine göre kıtaların yaklaşık 300 milyon yıl öncesinde tek parça halinde olduğunu ve parçalanarak günümüzdeki görünümünü kazandığını söylemek mümkündür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu teoride kanıt olarak kullanılamaz?

A) Farklı kıtalarda aynı türe ait fosillerin bulunması
B) Kıtalar arasında büyük su kütlelerinin bulunması
C) Kıtaların sınırlarının yapboz parçaları gibi birbirine uyması
D) Farklı kıtalardaki kayaç, toprak ve bitki türlerinin aynı olması
E) Kıtalardaki bazı sıradağların birbirinin devamı şeklinde uzanması

8. Aşağıdaki olaylardan hangisi sonucunda dağ oluşması beklenmez?

A) İki karasal levhanın birbirine doğru hareket etmesi
B) Yan basınçlara uğrayan tabakaların kıvrılması
C) Karasal bir levhanın kırılarak yükselmesi
D) Magmanın yeryüzüne çıkarak katılaşması
E) Okyanus alanlarının genişlemesi

9. Türkiye'nin tektonik oluşum süreci ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Kuzey Anadolu Dağları üçüncü jeolojik zamanda oluşmuştur.
B) Türkiye'nin bulunduğu alan İkinci Jeolojik Zaman'da Tethis Denizi altında kalmıştır.
C) Anadolu yarımadası üçüncü jeolojik zamanda yükselmeye uğramıştır.
D) Zonguldak'taki taş kömürü yatakları birinci jeolojik zamanda oluşmuştur.
E) Türkiye'deki masif araziler İkinci Jeolojik Zamanın sonunda oluşmuştur.

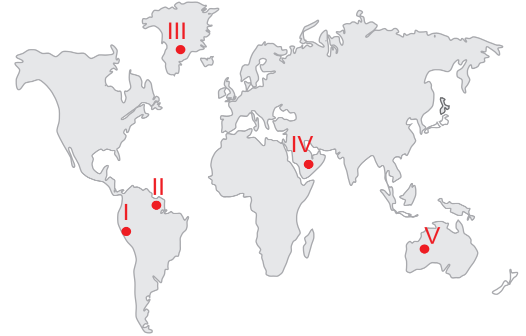
MEB 2018 - 2019 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

10.
- İlk kara bitkileri ortaya çıkmıştır.
- Hersiniyen ve kaledoniyen kıvrımları oluşmuştur.
- Günümüzdeki kömür yatakları bu zamanda oluşmuştur.

Yukarıda özellikleri verilen jeolojik zaman hangisidir?

A) Paleozoik B) Mezozoik C) Tersiyer
D) Kuvaterner E) Prekambrien

11. Birbirine yaklaşaniki kıtasal levha sınırında, sıradağlar oluşmaktadır.

Buna göre harita üzerinde numaralanmış yerlerin hangisinde bu şekilde oluşmuş yüksek sıradağlar yer almaktadır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

12.
- Pangea Kıtası'nın oluşumu
- Taş kömürü yataklarının oluşumu
- Alp-Himalaya kıvrım dağlarının oluşumu
- Apalaş, Ural, İskoçya ve İskandinav Kıvrım dağlarının
- oluşumu
- Sürüngenlerin, balıkların ve kara bitkilerinin ortaya
- çıkış

Yukarıdakilerden kaç tanesi Paleozoik döneme ait özelliklerdendir?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

